

הוראות למורה

אולפן קצר אלף+

רחל חלפה

אחרי שקראתם את ההוראות הכלליות למורה ל 3 האולפנים הקצרים שלי, הנה אלה הנוגעים במיוחד לאולפן קצר א+.

אולפן קצר א+ מהווה מבוא מרוכז או חזרה מרוכזת לרמה (תלוי ברקע של כל תלמיד/ה). ברמה זו אוצר המלים מועשר, אך (בהנחה שהתלמידים מכירים ויכולים להשתמש ב: שם הפועל, הבינוני) הדגש מושם על הקניית **זמן עבר**. כמובן שהדקדוק מוקנה באופן אינטגרטיבי ומענין שיש בו תירגול, שירים, שיחה ושעת סיפור.

רצ"ב:

- אוגדן אולפן קצר א+ הניתן לתלמידים
 - מערכת השעות ל 5 ימי האולפן הקצר א+ (לשימוש המורה)
 - מערכי שעור מפורטים ל 5 ימי האולפן הקצר א+ (לשימוש המורה)
- המערכים לא נערכו בדקדקנות, ואתכם הסליחה. אני מקווה שעדיין תוכלו להפיק תועלת מן המכלול.

הערות נלוות לחומרי אולפן קצר א+ של רחל חלפה

לימוד הפועל

- כל אחד מ 5 ימי האולפן הקצר מתמקד בלימוד בנין אחד ובסדר הזה: קל, פיעל, הפעיל, התפעל, נפעל (הסדר נבחר עלפי שילוב של מידות השכיחות והקושי).
- מסגרות הצבע לכל אחת מטבלת נטייה של כל בנין על נייר מצבע אחר משמשות כקידוד צבע. הדבר עוזר מאוד לתלמידים להבחין בין הבנינים למרות שכל אחד מימי האולפן הקצר מתמקד באחד מחמשת הבנינים העיקריים, אני מקפידה לניילן את טבלאות הנטייה הצבעוניות ולהציג את כולן יחד בשורה (על אדן הלוח) לפני הכיתה לאורך כל שעות/ימי הקורס. הדבר מאפשר לי לחזור ולהצביע על הדומה והשונה בצורה ובמשמעות בין הבנינים בכל הזדמנות.
- במקביל לטבלאות הנטייה, תמצאו ב'ארגז הכלים' שבאוגדן גם רשימות פעלים שכיחים לכל בנין. הרשימות מקודדות צבע עלפי הגזרות השונות של הפעלים המופיעים בהם (למשל: ל"ה-ורוד, ע"ו/ע"י-ירוק, פ"י-תכלת, וכו'). ברשימות אלה מופיע עבור כל פועל: שם הפועל, השורש, הבינוני (יחיד, זכר), העבר (אני, הוא), מילת היחס הנצרכת, ותרגום לאנגלית.

English	מלת יחס Preposition	עבר (אני) Past (I)	עבר (הוא) הפעיל במין Verb in dictionary Past (he)	בינוני ני רבות Present f. plural	בינוני ני רבים Present m. plural	בינוני ני יחידה Present f. singular	בינוני ני יחיד Present m. singular	שורש Root	שם הפועל Infinitive

יש להדריך את התלמידים (ראו עמ' 3 באוגדן א+) כיצד לשחזר את הנטייה השלימה של כל פועל תוך השוואה לטבלת הנטייה של הבנין. [למרות שטבלאות הנטייה הן לשורשים השלמים, בדרי"כ שחזור הנטייה אפשרי גם לגזרות (אם כי לא תמיד במדוייק)].

וענינים אחרים:

- בנוסף לחומרים הכלולים באוגדן א+, אני מצרפת כאן גם את מערכת השעות של 5 ימי האולפן (לשימוש המורים). המערכת מציעה את סדר הגשת המרכיבים השונים. היא גובשה משך שנים של תוך ניסוי וטעיה, אבל כמובן שהיא נתנת לשינויים.
- המכתב לתלמידים הכלול באוגדן מתאר את מהלך האולפן הקצר והמצופה מהם. הוא כללי וניתן כמובן לשינוי והתאמה.
- ברמה אלף+ מתמקדת התוכנית על הוראת זמן עבר¹, אך יחד עם זאת גם מעשירה את אוצר המלים, מעודדת שיחה, ובאמצעות סיפור, מעודדת גם קריאה בעברית.
- יום האולפן מתחיל בהאזנה לשירים ושירה יחד. השירים נבחרו בדרי"כ כך שיתאימו לבנין הנלמד באותו יום (ראו להלן). אבל בכל יום מושרים השירים החדשים יחד עם אלה שנלמדו לפני כן.
- מיד אחר כך מוקדש זמן לשיחה. לכל יום נושא משלו, והתלמידים בזוגות מראיינים זה את זה עלפי השאלות המוצעות, ובדרי"כ גם מוסיפים עליהם. אחר כך מספר כל אחד לקבוצה כולה, מה למד על בן/בת שיחו.
- אני משתמשת בתמונות מענינות, שאספתי ובחרתי בקפידה לכל יום, כבסיס לימדרש תמונה, כדי לעורר שיחה וליישם בעיקר את השימוש בדקדוק שנלמד באותו יום (תארים, פעלים וכו') ובאוצר המלים (רשימות הפעלים). מקור התמונות יכול להיות מן העתונות, פרסומות יצירתיות, אומנות קלאסית, תמונות בהשראת התנ"ך וכיוצ"ב - בתנאי שיהיו מורכבים ומענינים ויעוררו דמיון ושיחה.
- על דרך הגשת הסיפור בהמשכים ב 5 'פרקים' בחמשת ימי האולפן, תוכלו לקרוא במאמרי:

ספרות ילדים בהוראת שפה נוספת למבוגרים. (2009). הד האולפן, גליון 95. עמ' 27-36.

The above article is based on the following unpublished paper:

Hebrew Children's Literature and the Adult Learner of Hebrew (2005).

תוכלו לקרוא עוד על דרך הוראת 'דירה להשכיר' באולפן אלף פלוס (באנגלית).

- הסיפור 'דירה להשכיר' מוגש בעברית קלה מאוד, בשינויים שייקלו על התלמידים ברמה זו. כללתי באוגדן גם נוסח קרוב עוד יותר למקור ב עברית קלה. את הנוסח הזה איננו קוראים בכיתה, אבל אני מעודדת את התלמידים לקרוא אותו בדרך לקריאת המקור.
- ביום האולפן הקצר האחרון אנחנו מקשיבים/צופים בקריאת/ביצוע הסיפור המקורי (כמה ביצועים במרשתת). אני מעודדת את התלמידים להיפתח לטקסט המקורי למרות שלא הכל נלמד ומובן.
- חוץ מ' דירה להשכיר', שולבו באוגדן באוגדן סיפורים נוספים המיועדים לקריאה עצמאית בבית במשך ימי האולפן הקצר או מאוחר יותר.
- השירים המוגשים באולפן אלף פלוס נבחרו בקפידה כדי להדגים ולחזק את השימוש בדקדוק ה'יומי' הנלמד (בנין, זמן וכו'). גם כאן אפשר וכדאי כמובן לעדכן לשירים עכשוויים יותר, בתנאי שישמשו באותה דרך.
- על כל פנים, חשוב תמיד לבדוק ולעדכן את הקישורים במרשתת לשירים השונים כדי שהתלמידים יוכלו להאזין גם בבית.

¹ רמה א: בינוני ושם פועל, רמה ב: עתיד

- התרגילים המוצעים באוגדן אינם נכתבים בכיתה ומיועדים לעבודה בבית. חלק מהם נעשים בכיתה בעלפה. גם כאן אפשר להציע תרגילים אחרים המתאימים לנלמד בכל יום.
- פעילות קשות אפשרית אחרי הצהרים (מיום האולפן השני ואילך) היא יציאה ל'קניות' בקניון או רחוב חנויות, ושיחה בעברית על חפצים, מצרכים, מחירים, מידות וכו'.

ולסיכום: החומרים העשירים מאפשרים לקשור הרבה מן הדקדוק הנלמד למרכיבים מתוכם: שירים, תמונות, דמויות, וכו'. הרגישו חופשיים לאלתר, לחזור ולהזכיר: מילה, משפט, ביטוי, וכו' מכל מה שרלוונטי לחומר הלימוד. אם ייווצר הקשר בין הנלמד לבין מה שנחשפו אליו בשעות או בימים קודמים בקורס – יש סיכוי גדול יותר שיישמר בזיכרון.